

Dagelijks bestuur en algemeen bestuur Avri
Postbus 290
4190 CG GELDERMALSEN

Achterweg 2, 4001 MV Tiel
Postbus 6325, 4000 HH Tiel
Telefoon: (0344) 637 111
Telefax: (0344) 637 299
E-mail: gemeente@tiel.nl
Internet: www.tiel.nl

Doorkiesnummer: (0344) 637243

Tiel : 17 oktober 2024
Kenmerk :
Onderwerp : Zienswijze gemeente Tiel op Avri naar aanleiding van het Koersplan Avri

Geacht bestuur,

Op 12 juni 2024 heeft onze gemeenteraad de jaarstukken 2023 en programmabegroting 2025 van Avri besproken. Naar aanleiding hiervan heeft het db van Avri een zienswijzebrief van de gemeenteraad ontvangen. Daarnaast heeft de commissie op 19 juni jl. gesproken over Avri naar aanleiding van het Koersplan. Op 19 juni heeft de commissie besloten om de uitkomst van die bespreking en van de bespreking op 12 juni te verwerken in een aanvullende zienswijze die vanuit de Tielse gemeenteraad aan het ab en het db van Avri gestuurd wordt.

Hierbij doen wij u als db en ab van Avri deze zienswijze toekomen. U kunt deze standpunten beschouwen als de basis voor de werkwijze en werkzaamheden die Avri nu en in de toekomst voor/in Tiel uitvoert. We verwachten deze opvattingen dan ook terug te zien in alle relevante beleidsstukken van de organisatie en de uitwerking daarvan op papier en in de praktijk.

Wij willen op vier punten een zienswijze geven op de werkwijze en werkzaamheden van Avri. Het gaat dan om de volgende punten:

- a. De raad is in de lead wat betreft inhoud, planning, doorlooptijd en de doorontwikkeling van Avri.
- b. Afvalinzameling is de kerntaak van Avri. Zorg dat de basis op het gebied van afvalinzameling- en verwerking op orde is, voordat Avri doorontwikkelt.
- c. Wij evalueren of we het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) als taak van Avri blijven zien. Voor Toezicht en Handhaving (T&H) is een onderzoeksopdracht verleend om de huidige organisatie in het veiligheidsdomein te heroverwegen. Beiden zijn plustaken.
- d. Duidelijk moet worden wat ontwikkelingen in het kader van de strategieën uit het Koersplan kosten en welke gevolgen dat heeft voor de afvalstoffenheffing.

Hieronder zullen deze punten uitgewerkt worden.

Ad a. De raad is in de lead wat betreft inhoud, planning, doorlooptijd en de doorontwikkeling van Avri.

Op de genoemde besprekingen hebben wij aangegeven dat dit nu absoluut niet het geval is. De raden zijn niet (altijd) tijdig en voldoende betrokken geweest bij strategische keuzes (en zeker ook niet bij die in het Koersplan staan). Eén van de voorbeelden die de commissie besproken

heeft, is de aankoop van het stuk grond op Medel voor een nieuwe milieustraat. Dit is niet aan de voorkant met de gemeenteraden afgestemd. De gevolgen hiervan voor de begroting 2025 en daaropvolgende jaren zijn ook niet in de stukken terug te vinden.

Een ander voorbeeld van een keuze die vooraf aan de raden voorgelegd moet worden, is de vraag of er samengewerkt moet worden met een derde partij en zo ja, in welke vorm. Avri overweegt immers om toe te treden als aandeelhouder van HVC. De keuze voor strategische samenwerking met derden dient in gemeenteraden aan bod te komen met alle voors en tegens, voordat onomkeerbare stappen worden gezet. We begrijpen dat Avri worstelt met de snelheid van besluitvorming maar we hebben als raad daar wel een belangrijke rol in. We hebben het gevoel dat we ook hier weer buiten spel gezet dreigen te worden, in plaats van dat wij als raad in de lead zijn, zoals het hoort.

De platformbijeenkomsten ervaren wij als een 'tell and sell-evenement' vanuit Avri: het is in onze ogen vooral zenden en kritische vragen worden ontweken. Het is cruciaal voor ons dat een visie en strategische plannen vooraf voorgelegd worden aan de raden, voordat het dagelijks bestuur van Avri enige actie onderneemt. Dan kunnen we door Avri meegenomen worden in de overwegingen van een bepaalde strategische keuze, hebben we invloed daarop en wordt het draagvlak daarvoor vergroot.

Aan de voorkant betekent volgens ons ook dat eerst de agendapunten bij de raden opgehaald worden, voordat er strategische kaders op papier gezet en voor een zienswijze aan de raden aangeboden worden. Beleid maken en kaders scheppen is aan de raad.

Zo is er voor het Koersplan wel een Houtskoolschets gemaakt, maar de wezenlijke vragen uit de Houtskoolschets zijn niet uitgewerkt in het Koersplan, zoals de bestuurlijke inrichting, de governance, de kaderstelling door raden en het daarmee samenhangende budgetrecht.

Het Koersplan geeft geen helder antwoord op de vraag hoe zaken beter met de gemeenteraden afgestemd kunnen worden. In de recent aangepaste tekst van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Avri zijn naar aanleiding van onze zienswijze wel voorstellen voor het betrekken van de raad opgenomen. Zo staat er dat in het kader van de informatieplicht vanuit het ab alle besluiten die een aanzienlijk politiek of financieel belang hebben, ter zienswijze worden voorgelegd aan de raden.

De vraag is of deze aanpassingen voldoende zijn om beter op inhoud met de raad af te stemmen en deze ook daadwerkelijk in de lead te plaatsen.

In geval van strategische besluiten in het ab-AVRI met een majeure impact op gemeenten is wat ons betreft het streven naar consensus het uitgangspunt in plaats van een stemming. Als alternatief in het verlengde van het voorgaande geven we u een wijziging van de huidige stemverhouding ter overweging.

Binnen de regio Rivierenland werken we gezamenlijk aan de opgave van een kwalitatief goede afvalinzameling en -verwerking tegen zo laag mogelijke kosten, maar er is in Tiel sprake van een afwijkende uitdaging op het gebied van de afvalproblematiek. Dat wordt veroorzaakt door het feit dat de gemeente Tiel en haar bevolking en woningbestand (waaronder hoogbouw, stedelijk karakter en een hoge bevolkingsdichtheid) afwijken van wat gangbaar is in de regio Rivierenland. Daarom willen wij graag in overleg met de andere gemeenten en Avri bekijken hoe ervoor zorg gedragen kan worden dat deze afwijkende situatie in Tiel voldoende tot zijn recht komt bij belangrijke besluiten. Met andere woorden, hoe kunnen we ervoor zorgen dat de verschillende belangen van de deelnemende gemeenten bij elkaar worden gebracht en dat er niet tot stemming overgegaan hoeft te worden op belangrijke momenten. Er is ons er veel aan gelegen om in goede dialoog met elkaar te komen tot een voor iedere gemeente passende oplossing.

Wij willen als raad op een goede manier invulling geven aan onze kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Juist in die kaderstellende rol is het van groot belang dat wij gehoord worden bij majeure beslissingen en belangrijke documenten rondom afvalinzameling- en verwerking, zoals het Koersplan. Hierbij is het voor ons de vraag of Avri als uitvoeringsorganisatie voor de inzameling en verwerking van ons afval zelfstandig beleid kan/mag ontwikkelen. Zeker niet als het beleid generiek voor de gehele regio Rivierenland gelijk

moet zijn en de unieke positie van Tiel daarin niet onderkend wordt.

Ad b. Afvalinzameling is de kerntaak van Avri. Zorg dat de basis op het gebied van afvalinzameling- en verwerking op orde is, voordat Avri doorontwikkelt.

We denken dat, ondanks een positieve ontwikkeling bij Avri in de afgelopen jaren, het niveau van uitvoering en dienstverlening door Avri nog verbeterd kan worden. Over het beeld buiten is niet iedereen tevreden. Als voorbeeld willen we hier noemen de bijplaatsingen bij ondergrondse containers die (te) lang blijven staan, overvolle containers in het weekend en doorlopend zakken met plastic, blik en drankkartons in het straatbeeld met veel zwerfafval als gevolg. Onderwijl blijven de kosten voor de Tielse inwoners stijgen, ondanks het feit dat onze inwoners landelijk gezien over het algemeen goede prestaties op het gebied van afvalscheiding leveren. Wij willen een goede afvalinzameling en een opgeruimde buitenruimte en we verwachten dat Avri daar pro-actief voor zorgt. De situatie in Tiel vereist daarbij meer maatwerk.

Gezien deze situatie, is een pas op de plaats noodzakelijk en moet Avri ervoor zorgen dat eerst de kerntaak op het gebied van afvalinzameling en -verwerking naar tevredenheid wordt uitgevoerd, voordat Avri doorontwikkelt en zijn focus naar iets anders verplaatst.

Ad c. Wij evalueren of we het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) als taak van Avri blijven zien. Voor Toezicht en Handhaving (T&H) is een onderzoeksopdracht verleend om de huidige organisatie in het veiligheidsdomein te heroverwegen. Beiden zijn plustaken.

Ook wat betreft de plustaak IBOR zijn wij van mening dat de Avri-klanten nog niet (altijd) voldoende tevreden zijn. Vanuit bewoners komen bijvoorbeeld nog klachten binnen met betrekking tot het onderhoud van het groen en onkruidverwijdering op verharding. De resultaten van de monitoring die een extern bureau (idverde Advies) op IBOR-gebied in de openbare ruimte uitvoert, laten gelukkig zien dat er in 2024 een grote verbetering ten opzichte van 2023 is opgetreden in het onderhoud van de openbare ruimte. De buitenruimte is op basis van de DVO-afspraken in het 2^e kwartaal 2024 op het juiste beeldkwaliteitsniveau onderhouden, terwijl dat in 2023 niet het geval was. Dat is een knappe prestatie, maar gezien het gevoel en de ervaringen van veel inwoners van Tiel, zijn we er nog niet van overtuigd dat een terugval in het onderhoud, zoals in 2023 zich voordeed, zich niet zal herhalen.

Gezien ons standpunt enerzijds en de monitoringsresultaten anderzijds, is het goed om onze relatie met Avri en de afspraken die we met Avri gemaakt hebben op het gebied van IBOR tegen het licht te houden. Avri heeft deze werkzaamheden in 2014/2015 op zich genomen en het wordt nu na tien jaar tijd om te evalueren. Daarbij willen we overwegen of we de taken op dit gebied bij Avri laten en daarbinnen verbeteringen doorvoeren, deze taken in eigen beheer nemen of elders/anders organiseren (bijv. in de markt zetten). Ook willen we bekijken wat destijds de oorspronkelijke gedachtegang is geweest van het beleggen van de IBOR-taak bij Avri en evalueren waar zaken wel goed lopen en waar niet.

Avri en de andere drie IBOR-gemeenten hebben ieder voor zich een onderzoek naar de toekomst van IBOR en de kwaliteit daarvan laten uitvoeren of zijn bezig om dat te doen. Om een level playing field te verkrijgen is Tiel voornemens een quickscan/evaluatie uit te laten voeren naar de effectiviteit en efficiency van Avri op IBOR-gebied. Daarna, wanneer alle 5 betrokkenen een eigen onderzoek hebben laten uitvoeren en een eigen standpunt hebben ingenomen, kan bekeken worden wat gemeenten en Avri gezamenlijk nog willen doen.

Wat betreft T&H is er een opdracht verleend om de huidige organisatie in het veiligheidsdomein voor wat betreft de opdracht, de focus, de inzet en de organisatie van de buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) die in opdracht van de gemeente Tiel acteren op het terrein van Handhaving en Toezicht, te heroverwegen. Daarbij zal bekeken worden wat de consequenties van het onderbrengen van de BOA's bij de gemeente Tiel zijn.

Daarnaast loopt er al een onderzoek van de Rekenkamercommissie over de organisatie van T&H bij de verschillende uitvoeringsorganisaties (waarbij een grote focus op T&H Avri ligt, naast T&H bij ODR en bij Regio Rivierenland).

Ad d. Duidelijk moet worden wat ontwikkelingen in het kader van de strategieën uit het Koersplan kosten en welke gevolgen dat heeft voor de afvalstoffenheffing.

Op de genoemde besprekingen hebben we ook aangegeven dat er zich al een aantal ontwikkelingen afspeelt binnen Avri die verschillende risico's in zich hebben en waarvan de gevolgen voor de afvalstoffenheffing niet duidelijk zijn. Het gaat dan om:

1. Risico overdracht stortplaats: er moet nog een bedrag gespaard worden dat ligt tussen € 4.244.000 (incl. risico's) bij een rekenrente van 3,45% (voorstel Rijk) en € 8.932.000 bij de huidige rekenrente van 3,1%.
2. Aankoop kavel Medel: hiervoor heeft Avri een bedrag van € 8.000.000 betaald. Een businesscase hierover hebben we voorafgaand aan de aankoop niet gezien. En niet duidelijk is hoe en waaruit dit gefinancierd wordt en wat de effecten zijn op de afvalstoffenheffing. Ook is niet bekend of gemeenten hiervoor garant staan.
3. Inrichting terrein c.q. circulair ambachtscentrum Medel: er gaan geruchten dat de inrichtingskosten minimaal € 20.000.000 bedragen. Hierover is niets opgenomen in de begroting 2025 of meerjarenraming. Ook hier vragen we ons af hoe en waaruit dit gefinancierd wordt, wat de effecten hiervan zijn op de afvalstoffenheffing en of gemeenten hiervoor garant staan.
4. HVC: Avri onderzoekt de toetreding van Avri als aandeelhouder bij de publieke partij HVC, zodat stromen restafval, grof huishoudelijk afval en gft via inbesteding verwerkt kunnen worden. Toetreding heeft de volgende consequenties:
 - a. Het aandelenkapitaal zal volgens Avri enkele tonnen bedragen;
 - b. Een garantstelling door de 8 gemeenten van €30.000.000, als het misgaat met HVC;
 - c. Gezien de huidige tarieven voor de verwerking van afval, is het de vraag of het resultaat van deze inbesteding voordeliger is dan dat van een openbare aanbestedingsprocedure.

Mede in het licht van het ravijnjaar 2026 waar gemeenten op afstevenen en gezien bovenstaande ontwikkelingen, is het toekomstbeeld nu al niet rooskleurig. Dat betekent voor de toekomst dat de investeringen waarmee de in het Koersplan genoemde acties ten behoeve van de strategieën gepaard gaan, duidelijk moeten zijn. Ook moet op basis van een gedragen businesscase helder worden wat de invloed daarvan is op de afvalstoffenheffing. Wanneer deze investeringen en businesscase aan de raden voorgelegd worden, dan kunnen zij die inhoudelijk bespreken en op basis daarvan aangeven of zij wel of niet akkoord gaan met de uitvoering. In het amendement dat op 12 juni door alle partijen is ingediend en ondersteund, wordt dit ook verwoord: er mag niet automatisch vanuit worden gegaan dat een verhoging van de afvalstoffenheffing die inwoners direct in de portemonnee raakt, kan worden gebruikt als dekking voor de ambities van Avri zonder dat vooraf een concrete businesscase ter besluitvorming aan onze gemeenteraad wordt voorgelegd.

Gezien de hoge, benodigde middelen om de strategieën te kunnen bereiken, verwachten we dat deze strategieën grote (negatieve) gevolgen zullen hebben voor de afvalstoffenheffing. Dit is absoluut niet wenselijk. Daarom pleiten wij ervoor dat Avri zich focust op zijn basistaken en samen met ons zorgdraagt voor een schoon, heel en veilig Tiel.

Graag ontvangen wij vanuit het db-Avri een reactie op bovenstaande vier punten.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad van Tiel,

de griffier,

de burgemeester,

mr. L. de Lange

dhr. F. van der Meijden